

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-, OKTATÁSÜGYI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

A MAGYAR TANITÓK OTTHONÁNAK, A TANITÓK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A BUDAPESTI TANITÓTESTÜLETNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetés: Egy évre 12 korona. Félévre 6 korona. Negyedévre 3 korona.

Kiadótulajdonos: A Magyar Tanítók Otthona Budapest, VIII,
József-körút 8. szám.
Ide küldendők az előfizetések.

Kiadóhivatal: Budapest, VII, Óvoda-utca 22. szám.
Lapreklamációk és hirdetésre vonatkozó közlemények ide
küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ Budapest, VII, Damjanich-utca 34. szám.

A „Tulipánkert-szövetség“.

Az iskolai munka nyári szünetelése alatt egy nagy nemzeti kötelesség áll a magyar tanítóság előtt. Ismerve kartásainknak nemes készségét minden szép és nagy eszme irányában, szükségtelennek tartunk minden buzdító szót. Egyszerűen rámutatunk arra, hogy minden igaz magyart nemzete iránt tartozó kötelessége szólítja tette és — bizonyosak vagyunk benne — hogy egyetlen egy magyar tanító sem lesz ebben a hazában, aki e kötelességből ki ne venné a maga részét.

A »Tulipánkert-szövetség«-ben az egész magyar társadalom minden rétege sorakozik nagy és szent célok szolgálatára. Mindnyájunk szívének az a régi, velünk született hő óhaja van teljesedőben, hogy dőlne össze minden elválasztó fal a magyar társadalom rétegei között s mint egyetlen édesanyának szülőttei, mint szerető testvérek fogjunk kezét valamennyien a magyar nemzeti érdekek istápolására. Egyetlen embert sem választhat el a másiktól e törekvés közben sem rang, sem hivatal, sem munkakör, sem egyéni, társadalmi, politikai nézetkülönbség. Abban a célban egyet lehet, egyet kell értenie e haza minden szülőttének, hogy Magyarország földén minden egyes ember, minden egyes osztály, a társadalom valamennyi alkotórésze találja fel a maga boldogulását; hogy a magyar hazában a nemzeti érdekek fölé idegen érdekek ne kerülhessenek, s hogy valamennyiünk testvéri összeölekezésében keressük egyéni, családi, társadalmi és nemzeti boldogulásunkat.

Ezt a nagy egybeforradást s az ebből fakadó csudás megújítást tartsa szem előtt minden egyes ember, amikor a »Tulipánkert-szövetség« céljaiért tette határozza el magát.

A »Szövetség« alapszabályszerűleg megállapított célja a következő:

a) állásfoglalás minden nemzeti eszme, mozgalom és törekvés mellett s minél hathatósabb közreműködés arra, hogy semmi, ezzel ellenkező irányzat a társadalomban érvényesülni ne tudjon;

b) a megalkuvást nem ismerő nemzeti érzés ápolása a családi életben s főként a nevelés terén;

c) egyrészt példaadással, másrészt minél szélesebb körű agitációval való közreműködés arra, hogy magyar

ember lehetőleg minden szükségletét magyar termelőktől és iparosoktól, magyar eredetű czikkekből szerezzék be; ezzel kapcsolatban minden nélkülözhető fényűzésnek és kedvtelésnek mellőzése mindaddig, míg a magyar ipart odáig nem fejlesztjük, hogy a kényesebb luxusigényeket is ki tudja elégíteni;

d) minden, a nemzeti jelleg és önállóság előmozdítását célzó társadalmi, kulturális és gazdasági vállalkozás buzdító támogatása s amennyire a »Szövetség« anyagi ereje engedi, ilyeneknek kezdeményezése.

Tagja lehet a »Szövetség«-nek 18-ik életévét betöltött minden magyar honpolgár, nemre és állásra való tekintet nélkül, aki a »Szövetség« céljainak szolgálatára erkölcsi kötelezettséget vállal; ennek jelképekül megveszi a »Szövetség« által megállapított és forgalomba hozott jelvényt.

Alapító tag lehet, aki tagsági jelvényét s tagdíját egyszer s mindenkorra legalább 100 koronával megváltja.

Pártoló tag lehet, aki 100 koronánál kevesebbet, de legalább 10 koronát fizet. A pártoló tagság minden évben legalább hasonló összeggel megújítható.

Évdíjas tag lehet, aki a tagsági jelvény megvételén kívül kötelezi magát egymást követő három éven át évi 3 koronát fizetni. Amennyiben a harmadik év első felében tagságát fel nem mondja, a kötelezettség újabb három évre terjed.

Ezek megismertetése szükséges annak a kimutatására, hogy mit tehetünk, tanítók, egyenkint és egyesületeink útján a »Tulipánkert-szövetség« céljai érdekében.

A tanítóegyesületek beléphetnek az alapító tagok sorába; mert alig van tanítóegyesület, amely a 100 korona díjat egyszer s mindenkorra befizetni nem tudná.

Egyes iskolák tanítótestületei beléphetnek a pártoló tagok sorába, mert a nem ritkán 10—20 tagból álló tanítótestület egyes tagjára az évi 10 koronából alig esik néhány fillér.

A kisebb községek egy-egy tanítója a mellett, hogy a »jelvény« megvétele által tagja lesz a »Szövetség«-nek, belépésre birhatja pártoló tagokul az iskolaszéket (gondnokságot). De ez utóbbiaknak (iskolaszékeknek, gondnokságoknak) csatlakozását az összes községek-

ben, városokban és falvakban szorgalmazhatják a tanítók.

Élénk tevékenységet fejthet ki a tanítóság a »Szövet-ség« helyi fiókjainak alakítása körül. Nincs olyan kicsi falucska, ahol — kivált a nők, a családanyák honleányi kötelességérzetének ébresztgetésével — a helyi fiók meg nem volna teremthető.

Beírások alkalmával, amidőn egy-egy tagja által majd minden család megfordul az iskola épületében, feliratos táblák figyelmeztessék a közönséget a »Tulipánkert« céljaira.

Évzáró vizsgálatok és iskolai ünnepélyek alkalmával, amikor a szülők az iskolába gyülekeznek, az ünnepi beszéd keretébe szépen bele foglalható a nagy nemzeti szövetség ismertetése.

Ifjúsági egyesületekben, daloskörökben, népkörökben minden alkalmat fel lehet használni arra, hogy a nemes ügy iránt az emberek figyelme felkeltessék, érdeklődése állandóan ébren tartassék és fokoztassék.

Szóval a tanítóságra szép és nagy feladat, valóságos apostoli hivatás vár ennek a hatalmas társadalmi szervezkedésnek általánosítása iránt.

Tegye meg minden egyes kartársunk a maga körében kötelességét s a tanítóság erőteljes akciójával rövid időn olyan hatalommá lesz a »Tulipánkert«, hogy azon — a

szó frázis nélkül való igazi értelmében — a pokol kapui sem vesznek erőt.

Lapunk szerkesztősége készséggel áll rendelkezésére minden kartársnak, ha ez ügyben bármiféle kérdéssel, tudakozódással, kívánsággal fordulnak hozzá.

Különben a tudnivalók jórészét megadjuk már most azzal, hogy az alábbiakban közreadjuk a »Tulipánkert-szövetség« elnöksége által kiadott »Utbaigazítás«-t a »Tulipánkert-szövetség« fiókjainak szervezésére vonatkozólag.

*

Kiindulva azon szempontból, hogy a »Tulipánkert-Szövetség«-nek hosszú időre kiterjedő működése csak akkor lesz, ha erős, tartós szervezettel bír, az egyöntetű szervezésre egy részletes útbaigazítás vált szükségessé, hogy a Szövetség — bár az adminisztráció szerint fiókokra oszlik — mégis tömör, szerves egészet alkosson.

A szövetség szervezete, lényegében a következőkből áll:

- a) a Budapesten székelő központi szervezetből;
- b) a fiókokból;
- c) a megye székhelyén székelő megyei rendezőségéből.

Fiókok alakíttatnak a budapesti tiz kerületben és minden városban és községben.

A fiókok szervezése a következőképen történik:

1. Minden városban vagy községben megalakul az előkészítő bizottság. Az előkészítő bizottságban részt

TÁRCA.

Gyermekszáj.

Március 15-én a tanító nagy lelkesen beszél Kossuth Lajosról; dicsőíti, magasztalja s a fiúk ragyogó szemmel, odaadó figyelemmel csüngenek a tanító szaván. Az első padban hamar felugrik egy jóképű fiú s kérdi: »Ugye, tanítóbácsi, Kossuth is zsidó volt?« A tagadó válaszra, mintha ketté törött volna valami. Vége a varázsnak, a bűbajos, ábrándos tekintet helyén könny jelentkezik. A kiábránnulás keserű könnye. Fájt a szívem, hogy egy ábrándképet tönkretettem. Hogy fájhatott ez e gyöngéd, tiszta léleknek?

***

A gyermeki logika bámulatosan helyes. A rókáról tanultunk s órák közben széles jókedvben letárgyaltuk rókakoma látogatását a baromfiudvarban. 5 perc hiányzott még az órából, a tanítás végén s az alatt mondatokat mondtunk a rókáról. »A róka csibész« — válaszol az egyik — »mert megfogja a csirkét«.

***

Némely fogalom hogy marad meg a fogékony kis elmében, ime egy pl. 8 éves gyermektől kérdezem a II. osztályban, milyen a nyíl? »Az olyan gömbölyű s mikor száll, olyan hegyes.«

***

Tanító: »Miért él a csuka vízben?«

Gyermek: »Mert nincs lába, nem tud járni a szárazon.«

***

Tanulunk a gyikről, hogy a gyik dereka karcsú. Gyermek: »Némely nőnek is karcsú a dereka!«

***

A tisztelendőbácsi a hittanvizsgán egy kis leánykától minden áron szeretné kitérni, hogy Éva miért nem evett előbb az almából, várta, hogy találja ki, mivel az ördög még nem csábitotta; erre a kislány siró hangon felel: »Mert még nem volt elég érett!«

***

»Tanítóbácsi, a Pista olyan nagy disznóságot mondott!«
No jer ide fiam, sügd a fülembé. Jancsi sügja: »Purgó.«

***

Tanulunk a gólyáról. Hosszú lábával a vízben gázol. Szerettem volna valamelyikkel kísüttetni, hogy van-e még ilyen gázló madár? Ki ismer egyet? Azon a képen t. i. még a gólya mellett ott volt a darú és gém. »No fiúk, hosszú a lába s vízben gázol!« Erre kaszál a Bandi gyerek a jobb kezével, hogy ő tud. Na! Bandi vágd ki! Bandi: »A zsiraf!«

***

Órák közben 10 perckor szabad a kérdezgetés. Néhány pl. a II. osztályból.

Hol van a lélek?

Hogy forog a föld?

Hogyan halunk meg?

Hogy tojja a fecske a tojást?

Miért nem állunk fejfel lefelé, ha a föld forog?

Mi mozgatja a földet?

***

A beiratásnál csinosan kiöltözött gyermek egyedül jön. »All-ba iratkozok.« »No, mi a papád?« kérdi a tanító? »Vasuti tisztviselő«, volt a hetyke válasz. Gyanus volt azonban a gyermek. »Vasuti tisztviselő!?!... Van-e a papádnak olyan vörös zászlója?!« Erre a gyerek boldogan, mosolyogva felel: »Van neki!« No jó fiam, tandíjmentes vagy.

Tas József.

vehet bárki, akár egyén, akár egyesület, egylet, otthon, társaskör, asztaltársaság, kaszinó stb.

2. Az előkészítő bizottság megalakul, megválasztja elnökét, aki a központi irodának (Budapest, VIII., Kerepesi-út 44.) bejelenti az előkészítő bizottság megalakulását, tagjainak névsorát és lakcímét, továbbá a helybeli vagy környékbeli lapok címét és szerkesztőségének helyét, hogy a központ útján azok támogatása megszerezhető legyen.

3. A központ az előkészítő bizottság megalakulását tudomásul veszi és amennyiben az előkészítő bizottságnak nyomtatványokra még szüksége lenne, azokat pótlólag az előkészítő bizottság elnökének megküldi.

4. Az előkészítő bizottság azután megkezdi a taggyűjtést, főszólyt helyez arra, hogy a Szövetség számára minél több alapító, partoló és évdíjas tag gyűjtessék, mivel ezek képezik a Szövetség gerincét és a Szövetségnek biztos erkölcsi és anyagi alapot nyújtanak. A tulipán-jelvények különösen azok körében terjesztendők, akik anyagilag nem bírják el, hogy a Szövetséget évdíjakkal támogassák.

5. Az alapító, partoló és évdíjas tagok gyűjtése a Szövetség által kibocsájtott »Belépési nyilatkozat«-ok alapján történik, amelyen a belépő tag a név aláírásával kívül megjelöli, hogy milyen tagságra kötelezi magát, egyúttal a megfelelő rovatban kitünteti az általa fizetendő összeget. A tagok fizetési kötelezettségét az alapszabályok írják elő.

6. A tagdíjak beszédéséről a megalakult fiók pénztárnoka az ellenőrrel egyetemben gondoskodik. A »Belépési nyilatkozat«-ok alapján tagilletékek átvétele nem történhetik meg.

7. Azon tagok, akik csak a tulipán-jelvény megvásárlására kötelezik magukat, a Szövetség által kibocsájtott »Törzslap«-okon gyűjtetnek, amely »Törzslap«-ok a terjesztés előtt az előkészítő bizottság vagy a már megalakult fiók bélyegzőjével vagy pecsétjével és a tisztikar egyik tagjának eredeti aláírásával láttatnak el. A »Törzslap«-ok aláírásakor a tulipán-jelvény árának kifizetése és az esetleges felülfizetés azonnal teljesítendő, ennek ellenében a jelvény azonnal átadandó.

8. Az előkészítő bizottság — elnöke útján — megrendeli a tagok felvételéhez szükséges tulipán-jelvényeket Fischer Emil cégnél (Budapest, IV., Bécsi utca 1.). A tulipán-jelvényekért az előkészítő bizottság egyetemlegesen felelős. A tulipán-jelvényekből csak annyi rendelendő meg, amennyire előreláthatólag szükség lesz, mert több mint a megrendelt mennyiség 10%-a vissza nem fogadható.

9. A megalakulás után az előkészítő bizottság a megmaradt tulipánokat a megválasztott tisztikarnak adja át és a befolyt összegekkel, a »Belépési nyilatkozat«-ok és a »Törzslap«-ok alapján leszámol.

10. Mindazok, akik a Szövetség által kibocsájtott eredeti jelvények bármelyikét már a fiók megalakulása előtt megvásárolták, a »Törzslap«-okon szintén felvehetők, de az aláírás alkalmával a »jegyzet« rovatban megjelölendő, hogy »jelvény van«.

11. Ha kellő számú tag már összegyűjtött, az előkészítő bizottság megtartja a fiók alakuló közgyűlését, amelyen az alapszabályok szerint csak az alapító, partoló és évdíjas tagok vehetnek részt. A közgyűlésen az alapszabályok felolvastatnak — tudomásul végett, megismertetik a »Tulipánkert-Szövetség« célja és lelkes, buzdító szavakkal felhívják a tagok, annak érdekében való közreműködésre. A közgyűlés választja a tisztikart és a választmányt, esetleg a védőket és a díszelnököket is, oly számban, hogy a fiók sikeresen működhesse és a szükséges adminisztráció végrehajtható legyen.

12. Az alakuló közgyűlésről felvett eredeti jegyzőkönyv — nyomban a megalakulás után — a budapesti központi iroda útján az igazgató tanácsnak küldendő meg, amely azt tudomásul veszi, azt a jegyzőkönyvre reá vezeti és a jegyzőkönyvet a fióknak visszaküldi. Ezen jegyzőkönyv alapján a fiók megalakulása a helyi hatóságnak bejelentendő. Az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvéhez még a következő adatokat tartalmazó kimutató csatolandó:

a) a védnők, a díszelnökök, a tisztikar és a választmány pontos névsora és lakcíme;

b) a tagok névsora, az alapító, partoló és az évdíjas tagság megjelölésével.

13. A fiók címe: »Tulipánkert-Szövetség ..... fiókja«, amely elnevezésben a pontozott hely a város vagy a község nevével töltendő ki.

14. Az összes fiókok központi igazgatás mellett működnek s működésüket az igazgató tanács által kibocsájtandó ügyrend fogja szabályozni. Ezen ügyrend keretében a fiókoknak önálló hatáskörük is van és jövedelmükből részesednek. Nevezetesen:

Az összjövedelem (tagsági illetékek, kiadványok, ünnepek stb. útján befolyó összegek) fele — kivéve az alapító és partolótagság után befolyó összegeket — a fiók vagyonát képezi s ezzel fedezik az adminisztráció költségeit. A megmaradt összeg felett szabadon rendelkeznek. Az alapító és a partolótagság után befolyó összegek $\frac{1}{3}$ -a a fiók vagyona, $\frac{2}{3}$ -a a budapesti központnak küldendő. Az eladott tulipán-jelvények árából 200 koronán felül 10%-ot a fiók visszatartat magának, a túlfizetés fele pedig szintén a fiók vagyonát képezi.

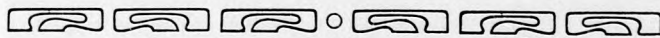
15. Az összes, a központot megillető összegek a Magyar Agrár- és Járadék-banknak, a »Tulipánkert-Szövetség« folyószámlája javára küldendők be, kivéve a tulipán-jelvények árai, amelyek Fischer Emil cégnél (Budapest, IV. Bécsi-utca 1.) fizetendők.

16. Azon fiókok, amelyek ezen útbaigazítás kiadása előtt alakultak meg, rendkívüli közgyűlést hívnak össze és szervezeteiket ezen útbaigazításnak megfelelőleg módosítják.

17. Ha egy megyében már több fiók megalakult, a budapesti központi szervezet intézkedésére megalakul a »megyei rendezőség«, mely a megye székhelyén működik és áll: a) a megyében megalakult fiókok elnökeiből, b) a központi szervezet által megbízottakból.

18. A megyei rendezőség a megye összes fiókjainak fejlesztésére törekszik. Tájékoztatja a központi szervezetet a magyar fiókok működéséről, kutatja az okokat, amelyek miatt esetleg a megye több részében a fiókok nem alakíthatók meg. A megye összes kerületei felett az ügyrend szerint felügyel és ellenőrzést gyakorol. A rendezőség a fiókok összes tanácskozásain résztvehet. Általában táplálja a jó viszonyt a fiókok között, úgyszintén a fiókok és a központi szervezet között.

19. A »Tulipánkert-Szövetség« szervezése és adminisztrációja megkívánja, hogy a fiókok megalakulása bizonyos formák mellett történjék, ezért kérjük az igen tisztelt előkészítő bizottságokat, valamint mindazokat, akik az alakulásuk körül közreműködnek, méltóztatásuk ezen útbaigazítást pontosan betartani.

Iparteremtés.

— A közoktatási kormány és a »Tulipánkert« szives figyelmébe. —

Nehogy egy pillanatig is a fölött tépelődjék valaki, hogy hogyan kerül ez a kérdés ebbe a lapba s mi címen vágjuk ilyen nagy fába a »Népnevelők Lapja« fejszé-

jét: sietünk előrebocsátani, hogy a világgpiacokat hódító magyar ipar megteremtésének módozataira mi a közoktatásügyi kormányzat figyelmét óhajtjuk felhívni. Mert erős az a meggyőződésünk, hogy közoktatásügyi területünk lényeges és gyökeres átalakulása nélkül az óhajtva óhajtott hatalmas magyar ipar a világ végezetéig is csak jámbor óhajítás marad.

Ami ezen a téren közoktatási eszközökkel történik, az — szerintünk — egyenlő értékű munka a sziklafölületen végzett buzavetésnél. Az az egy jó eredménye megvan neki, hogy tudja Isten honnan odarepült idegen galambok jóllaknak az elszórt buzaszemekkel; de nekünk magunknak biz az nem teremthet kalászt, annál az egyszerű oknál fogva, hogy nincsen talaj, amiben megkapaszkodhassék, gyökeret verjen, táplálkozzék.

Ami iparoktatási célokból csak teszünk, a kultuszminiszter által legújabbban tervezett ipariskolai tanítói kurzusokig, egytől-egyig merő külső cicoma, lényeges belső tartalom nélkül. Mert — egyrészt azt a körülményt tekintve, hogy az iparos pályára 80 százalékban a legkezdetelegesebb műveltséget, tudást, ügyességet, arravalóságot is nélkülöző olyan gyermekek vetődnek, akikben a legcsekélyebb ipari fogékonyság, a legparányibb hivatásérzet nincs, hanem csak *kényszerűség*ből mennek oda pusztán a kenyérszükség hatása alatt; másrészt azt a körülményt tekintve, hogy ez a — nemcsak belső értékére nézve, de anyagi tekintetben is — földhöz ragadt szegény elem a legjobb esetben is csak bérbevett munkakerő marad egész életében: megdönthetetlen igazsággént állítható, hogy a legkiválóbb iparosiskolák legsikeresebb munkálkodása is csak szépségtapasz marad az országnak *gazdasági vérszegénységben* szenvedő iparügyi szervezetén.

A legszegényebb néposztály izomtalan vállain építgetett iparügy sohasem tölthet be más szerepet, mint a már említett buza a sziklafölületen. Idegen érdekek, idegen gazdasági erők, idegen spekulációk jól lakhatnak ennek az iparos elemnek bérbevett munkaeréjén; de egy ország, egy nemzet önálló gazdasági forrásává nem alakulhat az ilyen alappal bíró ipar.

Hazaszerte végtelenül sokat írnak, szónokolnak s rendeleteznek mostanság magyar iparpártolásról, magyar ipar megteremtéséről. Pedig minden, de minden hiába való, amíg a most említett állapotokon nem változtatunk.

Az önálló magyar ipar, a világgpiacokat hódító, virágzó magyar ipar megteremthető rövid 20 esztendő alatt, ha a *legelőkelőbb, legvagyonosabb családok gyermekei ezrével, tízezrével előzönlük az ipari — no meg a kereskedelmi — pályákat.*

Ne tessék megijedni, igen tisztelt »legelőkelőbb«, »legvagyonosabb« papák és mamák! Nem kell mindjárt úgy gondolni a dolgot, hogy napsugártól, harmathullástól is óvott, drága gyermekeiket odakivánnók 13–14 éves korukban »májsztruramék« mellé műhelyt seperni, »liferálni«, gyereket dajkálni és pofonokat túrni. Dehogy! Végezhetnek ők továbbra is főreáliskolát, vagy akár főgimnáziumot is; elsajátíthatják a világ minden műveltségét és tudományát is; csak úgy közben, mellékesen, egy-egy »tanműhely«-ben, amivel a »magas« kormány elárasztaná ezt a szép országot, leszolgálnák az »inasévek«-et, vagyis — bocsánat! akarom mondani: — ipari *gyakornoki* éveket is; annak rendje-módja szerint felszabadulnának, beutaznák az országot ipari gyakorlatuk és elméletük tökéletesítése végett, meglátognák egy kicsit a nagy világot munkaértékben való gyarapodás és a világgpiacok kiismerése céljából. És aztán hazajönnek nagy ipartelepökké átalakított birtokukra s felfegyverkezve az általános és ipari műveltséggel egyrészt, másrészt pedig vagyoni előnyökkel, megindulhatnak az *abban a pillan-*

nalban már meg is teremődött nagy, virágzó, hatalmas magyar ipar számára meghódítani a világgpiacokat.

Ime csak egy kicsikét fordítani kellene a közfelfogásunkon. Az iparos és kereskedő pályákat foglalják el azok, akiknek van hozzá anyagi erejük; a közszolgálati pályákat — tisztviselői, papi, tanári, tanítói, katonai pályákat — pedig biztosítsuk a szegényebb családok gyermekeinek, akik arra vannak utalva, hogy évi bérért szolgálják a közösséget s öregségükre maguknak egy kis nyugdíjat szolgálhassanak ki.

És itt bukkanunk arra az ajtóra, amelyen a közoktatási kormányzathoz óhajtunk bekopogtatni. Az egész közoktatási berendezkedésünk olyan, hogy a közszolgálati pályákat egészen tervszerű »kulturpolitikai« bölcseséggel éppen a szegényebb családok gyermekei elől zárogatták el. A »tandíjak« fokozatos emelésével s mindenféle költséges »tanigények« támasztásával egyenesen kormányzati céljá tették a művelődés csarnokait a vagyonos osztály számára biztosítani. A közhivatalokat is — ennek megfelelően — a gazdagabb családok igyekeztek lefoglalni. Mert nem az volt ám az »elv«, ami az Apponyi grófé, hogy a tisztviselő az országnak, a köznek a — *szolgája*; hanem ura, parancsolója, megrendszabályozója mindeneknek, eleveneknek és holtaknak. »Ur«-nak, »parancsoló«-nak lenni pedig azok igyekeztek, akiknek volt anyagi tehetségük is az »úri élet« külső »dekorum«-ának föntartásához. Akiknek ez hiányzik, azok ne »kapaszodjanak« a közszolgálati pályákra; azok előtt az idevezető iskoláztatást is meg kellett nehezíteni; azok — már t. i. a szegényebbek — »tereltessenek« az ipari pályára.

Mivel az ilyen »kulturpolitika« egyenesen lehetlenné teszi a hatalmas, gazdag, virágzó magyar iparosállam megteremtését, azért ajánljuk e sorainkat a közoktatási kormányzat figyelmébe.

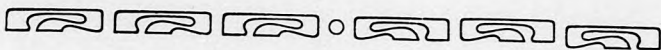
Ha nagy dolgokat egyenesen uton biztosan el akarunk érni, szakítanunk kell az eddigi közoktatási rendszerrel. Azt a bizonyos »rosszul begombolt lajbit« végig ki kell gombolni s előlről kezdeni a begombolkozást. Közoktatási berendezkedésünk olyan legyen, hogy a közszolgálati pályák egyenesen a szegényebb családok gyermekei számára legyenek fentartva. A *fölfelé törekvés útja* ne az legyen, hogy az iparos- és kereskedő-családnak képezze vágyát, ambícióját — hivatalnoki pályára *tolni fel* a gyermekét; hanem a hivatali pálya csak közben eső állomás legyen a legmagasabb életcélhoz: az önálló iparos- vagy kereskedő-családok közé való felküzdéshez. A szegény munkásosztály arra való gyermeke könnyen juthasson azokhoz az iskolákhoz, amelyek a közszolgálati pályákhoz vezetnek; hogy — ha itt a 2. nemzedék magasabb műveltséghez és némi anyagi erőhöz jutott — a 3. nemzedéket már felsegíthesse az ország gazdasági, kulturális, társadalmi és kormányzati ügyeiben vezérlő szerepet vivő iparos- és kereskedő-családok sorába. (Mert beteg az az ország, ahol a hivatalnokok kormányoznak, »uraskodnak«; egészséges életviszonyú országban a művelt, vagyonos, előkelő közönség az úr, a kormányozó tényező, a hivatalnoki kar pedig csak e közönség érdekeinek a szolgálattevője.)

Az ilyen közoktatási berendezkedés mellett — a mostani szokással ellenkezőleg — a vagyonos, vagyonosabb és legvagyonosab fiatalságot kell társadalmi és közoktatási minden befolyással az ipari és kereskedői pályákra »terelni«. A kereskedelmi miniszter majd gondoskodik kellő számú »tanműhelyek«-ről, szükséges szakiskolákról, ahol a XX. század II. negyedének nagy műveltségű és vagyonos iparosai és kereskedői felnevelkedhetnek.

Az erre való törekvést pedig ajánljuk nem csupán a

közüoktatási kormányzatnak, hanem a »Tulipánkert-szövetség«-nek is szives figyelmébe. Mert hogy a közfel-fogásunk ebben az irányban előnyösen és rohamosan átalakulhasson, arra nézve csodálatos befolyása lehet egy ilyen országos társadalmi szervezetnek, amelynek keretében — kivált az előkelő hölgyközönség — érték szerint fel sem becsülhető szolgálatokat tehet a nemzetnek.

Amikor ez a »Szövetség« — alapszabályai szerint — gyűléseket, felolvasásokat tart, kiküld közérdekű gyűlésekre, ünnepekre, kínálkozó alkalmakra, felhív, levelez, szózatokat, könyveket ad ki: ellenállhatatlan áramlatot indíthat meg ennek a nagy társadalmi átalakulásnak az érdekében.

A „buktatás.“

Éppen benne vagyunk az iskolai élet legkritikusabb napjaiban, amelyek elmaradhatatlanul visszatérnek évről-évre időjósok jóvendőmondása nélkül is. A világ két táborra oszlik. Az egyikben félelmetes, »kegyetlen« alakok vannak, fölfegyverkezve iszonyatos dolgokkal: »ceruzával« és »notisz«-szal. A másik tábor csak ahhoz hasonlítható, aminek a hívő képzeli a »haragnak végső napjára«-t, a »szörnyű nap«-ot, az »utolsó ítélet«-et, amikor minden teremtett lélek szepegve várja sorsát: mennyország lesz-e az vagy pokol!?

Nincs év, hogy újra meg újra ne irnának erről sokat és sokan; hivatottak és hivatottabbak. Mert »hivatatlan«-nak — iskolai ügyekben — senki sem tartja magát. Régi nagy pör ez. Olyan régi, amilyen régi az iskola. És olyan pör, ahol mindenki a legszentebbül megvan győződve a maga kétségbevonhatatlan igazáról.

S csakugyan úgy van. A családnak föltétlenül igaza van: nem azért küldi gyermekét iskolába, hogy »buk-tassák« és halálba kergessék; hanem ott faragjanak belőle embert. De az iskolának is igaza van; olyan szent igaza, mint az orvosnak, ha tiltakozik az ellen, hogy az olyan betegnek a föltétlen kigyógyítását követeljék tőle, akinek a bajára nincs orvosság.

No lám! Milyen egyszerű, tiszta és világos az igaza mind a kettőnek! Pedig dehogy is az! Ha fordítunk egyet azon a bizonyos érmen, akkor meg arra bukkanunk, hogy bizony egyiknek sincs igaza.

A családnak azért nincs, mert embert csak abból lehet faragni, akiben megvan a hozzá való »anyag«.

Az iskolának meg azért nincs, mert a legeslegtöbbször olyan körülmények között konstatálja a halálos betegséget, a »menthelen«-séget, amikor a szervezet a maga egészében és lényegében egészséges, csak egyes részekben van visszamaradottság; amitől azonban az egész igen szépen élhet, boldogulhat, egyénileg és társadalmilag — a maga helyén — gyümölcsözhet.

Maradjunk ennél a másodiknál, az iskolánál.

A felnőtt emberek — magukra nézve — tisztában vannak azzal, hogy »univerzális« emberi tehetség nincsen. Hogy mindenki egyformán megértsen mindent, hogy mindenkinek egyforma tehetsége és hajlandósága legyen mindenhez, azt se a bölcs, se a bolond nem hirdeti. Sőt ellenkezőleg: a felnőttek társadalmában keressük mindenkinek az erre vagy arra valóságát, hogy boldoguljon mindenki a maga különösebb tehetsége szerint. A botanikustól senki sem vár tudományos hozzáértést az összehasonlító nyelvészetből. Aki az esetet kezeli kitünően, attól ne várjuk, hogy a botanikának is mestere legyen.

Igy a felnőtteknél. De nem így ám a gyermekekkel

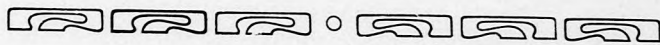
szemben. Ezekről a rügyező emberi lényektől olyasmit kívánunk, aminek a lehetőségét a kifejlett emberben sem tételezzük fel. A gyermeknél minden tehetségtől egyenlő erőteljességet követelünk.

Tudom az ellenvetést. Az iskolákban, alsófokúakban és középfokúakban, csak általános ismeretek szerzéséről van szó, amiben művelt embernek egyformán jártasnak kell lennie. Ez az ellenvetés. S általában véve helyes. De a túlszigorú alkalmazása még sem helyes. Akinek például idegen nyelvek tanulására nincs kiválóbb talentuma, de más egyebekben megállja a helyét, minek azt megbuktatni pl. a németből, ha egyéb tárgyakból jól áll? Aki nyelvek tanulásában, egyéb tárgyakban is jól birkózik a föladataival, de nincs érteke a rajzoló geometriához, miért akadályozzuk meg a boldogulását a maga tehetségei körében ennek az egy tárgynak miatta?!

Akinek egy-egy tárgy iránt nincs fogékonysága, azt valami formában tüntessük ki a bizonyítványában. Azon a téren nem fogja találni, de nem is fogja keresni a boldogulását. De majd megtalálja ott, ahová más irányú arravalósága egyenesen utalja.

A »buktatás«-nak egy-egy tárgyból tehát nem igen van jogosultsága. Csak akkor igazán jogosult ez, ha a tanuló általában véve, minden tárgykörben abszolút tehetetlenséget tanúsít. Ha az iskolák e szerint mérle-gelik a tanulót, megszűnik velük szemben minden panasz. Mert az olyan igazság előtt, amely nem egyoldalú, mindenki meghajol.

A családok felfogásához is volna még szó. De azt itt hiába hangoztatjuk. Ez már olyan lapba való, amely a családok kezében forog.

Aktuális kérdés.

Irta: R. O.

Ezeket az alkalmakat lehet felhasználni az előbb említett osztályozás szerinti szülői értekezletekre.

A szülők azonban hamar meg fognak elégedni a szóra-kozással, nekik ennél több kell. A kiállított gyermek-játékokon hamar elsiklanak s kimondják a jelszót, menjünk haza. Koma, sógor, após, vő együtt hazabal-lagnának s a gyermekek talán egész éjjel az otthonra lennének utalva, mert a Balog Pisti nótája nem engedné az apát a kávéházból távozni addig, míg a hajnali csil-lag újra magában nem ragyog az égen.

Több szórakozást a szülőknek! De miben lelik fel a szülők a szórakozást? A gyermeki szini előadást végig-nézik, a kiállítást és otthont megszemlélik, de ezek még mind nem elégítik ki szórakozási vágyaikat.

Beköszönt az est, a homály, a sötétség oly leverő-leg hat. A szülők távozni készülnek, egy szülő azonban egy szót rebeg alig hallhatón, de jó volna még itt mar-radni, csak tudnánk mit csinálni. A tapintatos és ügyes tanító ezt félfüllel meghallván, előzékenyen meghívja a szülőket az emeleti nagyobb terembe, ahol épen pár perccel ezelőtt fejezte be kísérleteit a vegytanból s épen a vetítógép lencséit óhajtván másnap tárgyalni, a »laterna magica«-t beállítva, munkára készen hagyta a tanterem-ben. A szülők helyet foglalnak, a tanító megkezdi elő-adását s lefoglalja még a legkevésbé érdeklődő szülő figyelmét is, később az újabb és újabb kép és az addig fűzött tanulságos és érdekes magyarázat.

Ha a szülő látja, hogy szivesen veszik az iskolai látogatását, ha tapasztalja, hogy a tanító leereszkedik hozzá s kérdéseire felelget és magyaráz, a szülő öröm-

mel fogja felkeresni az iskolát, mert magát ott jól és kellemesen érezte s szórakozása olcsó és tanulságos volt.

Most, hogy lezajlott a »gyermeknap«, hogy szegény, gazdag egyaránt sietett filléreit a gyermekvédelem ügyét felkarolók perselyébe juttatni, e kérdésnek kifejtése a legaktuálisabb volt. De aktuális már azért is, mert az ismeretlenség homályába rejtőző jöttevő kéz tudni fogja, miért s mire adja az összegyűjtött filléreket, tudni fogja, meg fogja ismerni a gyakorlati emberek által az utat, melyen haladva, biztos, célra vezető munkát végezhet.

Az 1901: VIII. t.-c., amely az állami gyermekmenhelyek felállításáról szól, a javaslatot betérjesztő miniszter az indokolásban ezeket mondotta: »Az állami gyermekmenhelyek létesítése a társadalom buzgó törekvéseit egyáltalán nem fogja feleslegessé tenni, mert oly sok még a teendő az elhagyott gyermekek gondozásának terén, hogy ha az állam egészen is átvénné a hatóságilag elhagyottaknak nyilvánított gyermekek gondozását, megmaradnak még azok, kiket hatóságilag elhagyottaknak nyilvánítani nem lehet ugyan, de mégis támogatásra szorulnak; különösen azok, kiknek gondozása a község feladata, mely feladat azonban községi életünk fejletlenségénél, számos község szegénységénél, értelmi alacsony fokánál és a lanyha ellenőrzésnél fogva sok esetben alig, de részben nem is foganatosítható. Ha a gyermekeket megtartani s az állam hasznos polgáiraivá nevelni akarjuk, ezen irányban a társadalom közrehatására bőséges tér nyílik.«

Amit ez az indokolás mond, sajnos, megfelel a mi viszonyainknak.

Egy séta a főváros utcáin, a magyar haza egyéb helyeiről nem is szólva, elegendő arra, hogy a gyermekzülést a maga rettenetességében szeméink elé vezesse.

Ezt az elemet kell nevelni éppen az iskolában, ellenében John Ruskin ama mondásával, hogy minden nevelésnek első sorban erkölcsinek kell lenni s csak másodsorban szabad a szellemi képességre hatni; a szellemi kiképzés az erkölcsi nevelés előtt vagy éppen a nélkül kész szerencsétlenség s figyelmen kívül hagyásával annak, amit Platen ugyan ide vonatkozólag mond aranyigazságképen: »A gyermeket nevelés közben mindenek előtt erkölcsileg kell megjavítani, mert ellen esetben mint felnőtt annál több gonoszságot követ el, minél élesebben van kiképezve elméje.«

Kant, a nagy filozófus, azt mondja egy helyütt: »Az ember csak az erkölcsi nevelés által válhatik emberré, csak az lehet belőle, amire a nevelés teszi. Az ember állat volna s az maradna, ha e nevelésben nem részesednék. E nevelés az, amely az állatiasságot emberiessé változtatja át.«

Valljuk be e mondás kapcsán, hogy sem az állam, sem a társadalom e téren nem tette meg kötelességét, pedig a szociális kérdés a szegény ember gyermekeinél kezdődik, a népnevelésnek ott kell megindulnia, még pedig mielőtt a gyermek a kötelező iskolába kerül; az iskolai kötelezettséget kell, hogy a kötelező nevelés előzze meg.

Ingyenes napközi otthonok, gyermekmenhelyek általánosítása az a program, amelyet a »Gyermekvédő Liga« programjába mint első pontot kell, hogy felvegye.

S ha már a mi jelenlegi társadalmunk nem is élvezheti ez irányban tevékenységének gyümölcseit, még szolgálhat azon tudat, hogy dolgoztunk a jövő számára s mi néptanítók megtettük kötelességünket már akkor, amidőn ezen alkalommal ébresztő irányt mutattunk azoknak s megadtuk az erkölcsi támogatást annak az egyesületnek, amelynek kezében ott az anyagi eszköz, amelylyel e célnak *tényleg, igazán* használhat. (Vége.)

Új világnyelv.

Felhívom a kartársak figyelmét egy új világnyelvre. Nem kell volapük; az esperanto is elbújhatik emellett a budapesti *jasznyelv* mellett! Nem kell ennek se szótár, se nyelvtan: él, virágzik, terjed.

Érdekes sorba szedni a szókat, hogy melyik miből, honnét eredt?

Nem fűzök hozzá erős értekezést, hanem (egyelőre) csak szógyűjteményt nyujtok. A gyűjtést folytatom. Részletes feldolgozás későbbi feladat.

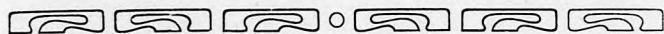
Lizi = nap	srac = gyerek
kasza = kés	szonya = asszony
hepi = lopni	strul = jön
lidvi = villanyos	sztrul = menekülj!
pejesi = ostor	piszti = pisztoly
steszli = rész	rejbi = gyufa
cidi = Feri	rakolni = dolgozni
koron } korona	durmol = alszik
kroncsi } korona	zsugiz = kártyáz
vas = krajeár	kori = koresolya
marci = kenyér	koriz = koresolyáz
toli = toll	zsuga = kártya
dekli = rendőr	zelo = pénz
revi = revolver	gaszol = szolga
liesúr = eszúli	pörci = töpörtő
kravajko = szerb	muki = vonat
repusz = sárgarépa	vili = villamos
brugó = kenyér	bugyi = bugyelláris
breci = zsák	döer = erdő
bré = kalap	blatt = mafla
spac = veréb	gám = kő
tabi = galamb	gejjer = ló
klódi = szén	duli = iskola
flaska = üveg	suli = iskola
máro = kenyér	lé = pénz
súz = 20 filléres	pati = patkány
szürke = 10 filléres	laszti = labda
szemi = szemét	csitan = tanító
szmeti = szemét	glacs = kocsis
brekus = béka	tiszi = tisztelendő
brekancs = béka	ruzsa = rendőr
smasz = ember	sladi = ladik
stab = cigaretta	guki = cukor
dokaj = dohány	ziccöl = felül
blódi = kutya	cidi = kalap
srac = gyerek	búzi = nagy
káli = lány	fliti = kicsi
leirej = gyufa	dukkol = ad
sipok = sapka	göres = körte
leri = tanító	drevi = fa
igi = igazgató	brendi = tűz
szlami = szalámi	fluzi = itatós papir
filla = forint	gazsé = cigány
zé = kakas	zsakec = zsák
ruhizni = verekedni	lazsi = lazsnak
csindi = kicsi	Teki = Jaschke
eskma = maeska	voci = víz
olgi = ólom	gevas = igen jó
rezó = réz	daci = ötös
ejzni = vas	mári = hely
csidun = Duna	cindi = cinbádóg
badizni = fürödni	bec = gomb
kupatyolni = fürödni	cef = gomb
zeló = golyó	sznodi = disznó
fodi, foci = football	csidrám = dráma cigaretta
esórni = lopni	Cila = laci
simliz = szalad	Buga = Rideg
hirigöl = megver	Pödi = Feri
grattol = kefél	Panna = Pilás
dulit grattol = iskolát kerül	Trüti = Skakalik
kóliz = hazudik	Böli = Bakó
grachol = betör	bátka = kabát
zsari = csendőr	rágvi = virág
Trücsi = Vendel	Kálisz = Kálmán
gatyiszta = katona	tojás = tojkedli
fliti = kicsi	csikesz = csibész
balek = buta	penyi = pénz
Népsi = Népliget	Riho = Horváth
simliz = szalad	voda = víz
jászos = hencegő	kasfar = farkas
simo = nem	dozsi = zsidó

kausi = esatorna
 zöcsi = zöltség
 Ülei = Üllői-út
 Remetesi = Remete-utca
 pipsi = pipiske
 cembi = gomb
 csiko = kocsis
 mutyi = feles
 maszi = becsap
 banya = főnök
 Böksi = Bődök (név)
 murál = mond
 ruhi = kikap
 móré = cigány
 flindi = kicsi

handi = hangya
 mani = ember
 klapajos = csemető (szemetesnél)
 papek = bot
 papsi = bot
 szanyiz = szánkáz
 csusziz = csuszkál
 fesziz = fészket szed
 mego = gumi
 leki = lekvár
 pelyis = petroleumgyár
 sábec = sváb
 vonesi = vonat
 kleba = kenyér
 blies = ostor
 szorulsz! = kikapsz.

No, ha ilyen nyelven *povedálnak* a mi kedves tanítványaink egymás között, akkor nem tudom, mikor jön el az a szép idő, hogy magyarán is ki tudják gondolataikat fejezni?! Mert lehet, hogy ez csak rossz gyerekkedés, de megszokja; a szokás pedig természetűvé válik. Tiltsuk! Irtsuk!

H. E. F.

Közművelődési választmányi ülés.

A Beregvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület központi igazgató választmánya e hó 2-án a vármegyei székház kistermében látogatott ülést tartott.

Az ülésen *Warga* Sándor egyesületi elnök betegsége következtében *Schürger* Ferencz alelnök elnökölt. A választmány élénken adott kifejezést azon óhajlásának, hogy szeretve tisztelt elnökét az egyesület élén minél előbb láthassa.

Rhedei János titkár jelentette, hogy az elnökség Beregszász városban múzeum és könyvtár létesítése iránt az Országos Tanácshoz fölratot intézett. A felterült tervet az Országos Tanács rokonszenvesen fogadta.

Szentpétery Endre ügyvivő igazgató kir. tanfelügyelői minőségében a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa elnökségéhez 15 népkönyvtár létesítése érdekében fölratot intézett. A központi választmány ezt örvedetes tudomásul vette s ajánlja a közgyűlésnek, hogy ezen tárgyban az Országos Tanácshoz irjon föl és a népkönyvtárak támogatását ajánlja föl.

Titkár jelentette, hogy az egyesület a folyó évben ifjúsági egyesületek segélyezésére 290 koronát adományozott.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter az alsóvercekei közm. óvoda részére 824 koronát, egyéb egyesületi szükségletekre 200, a földmívelésügyi miniszter úr — a hegyvidéki kirendeltség jóakaró előterjesztésére — 200 korona államsegélyt utalványozott. A választmány a hegyvidéki kirendeltségnek köszönetét nyilvánította és további szives támogatásra kéri.

Serly Ferenc pénztáros jelentése szerint az egyesület vagyona 80.185 korona 25 fillér. Egy évi bevétele 4951 korona 95 fillér volt. Régi tagdíjtralék 1.072 K. A bevehetetlen követelések törlésére vonatkozó javaslatételre bizottság küldetett ki. A választmány némely alapítványkezelési kérdésre nézve a közgyűlés határozatát fogja kérni.

Az egyesület 1907. évi költségvetése 5600 korona szükséglettel 9318 korona fedezettel, 3718 korona 71 fillér jövedelmi fölösleggel a közgyűlésnek elfogadásra avval lesz ajánlva, hogy ennek terhére *Zajgó* községben, hol 150 tanköteles évek óta nélkülözi az oktatást, közm. egyes. el. iskola létesíttessék és ez már a f. évi

szeptember hóban községi és állami hozzájárulással nyitassék meg. Az előkészítéssel *Szentpétery* Endre ügyvivő igazgató megbízott.

E tárggyal kapcsolatban *Gulácsy* István alispán az egyesület működési iránya fölött jóakaró bírálatot gyakorol s új csapásokra térésre nézve javaslatot kér.

A *Halász Ferenc* díjra a választmány *Osztie* István klacsanói, a *Nemzeti Kaszinó díjára* *Miklós* József mezőkaszosznyi, 100—100 koronás díjakra *Knauer* József szolyvai, *Balajthy* István oroszvégi, *Borkölc* János klacsanói, *Törös* Sándor és *Serly* Ferenc beregszászi áll. el. isk. igazgató-tanítókat hozza javaslatba.

Mindannyian ifjúsági egyesületek buzgó vezetéseért lesznek jutalmazva.

Az egyesület vagyoni helyzetének megvizsgálására a választmány a számvizsgáló bizottságot kiküldte.

Az egyesület az 1905. évi karácsonyfa-ünnepélyekre 600 koronát adományozott. Az óvónők ehhez 1443 korona 89 fillért gyűjtöttek, miből 2251 kisdedit ajánlékoztak meg.

A borsod-miskolci közm. egyesület azon eszméjét, hogy a hazai közm. egyesületek országos szövetséget alkossanak, a választmány a közgyűlés figyelmébe melegen ajánlja.

Az 1906. évi közgyűlés szept. hó 8-án *Árdánházán* lesz. Az előkészítés érdekében szükséges intézkedésekre az elnökség felkérte.

Irodalom.

— **Új énekes könyvek.** A fővárosi népiskolák énektanítását jelentékenyen előbbre fogja vinni az az öt énekkfüzet, amit *Erödi* Ernő irt s a *Lampel*-féle könyvkereskedés adott ki. Külön-külön füzetet ad az I., II., III. és IV. osztálynak s egy közös füzetet az V. és VI.-nak. Irányul vette a fővárosi és országos tantervnek azt a kívánalmát, hogy csak magyar dalokat szabad tanítani. A régi dalokból csak a legjobbakat tartotta meg s nagy részben új dalokat nyujt, hangulatkeltő, lelkesítő hatású szövegekkel. Az öt füzet összesen 440 oldalra terjed s 63 költő és 95 zeneszerző munkájából van összeállítva. Az I. füzet 60 egy szólamú éneket, a II. füzet 80 egy szólamút, a III. füzet 90 egy és két szólamút, a IV. füzet 100 egy és két szólamút, az V. füzet 110 két szólamút tartalmaz, egyszerűbb és nehezebb betevésben. Nagy számban közöl ünnepélyekre alkalmas dalt. Emelik a gyűjtemény értékét a népdalok és kurucdalok, hangnemek szerint csoportosítva. Nem feledkezik meg arról sem, hogy vannak dalok, amelyeket minden osztályban kell énekelni, mint pl. a himnusz és a szózat. A belső tartalomnak megfelelően a kiadók is a legjobbat iparkodtak nyujtani. Címképet készítettek; a papir kifogástalan jó, a metszés tökéletesen megfelel a miniszteri tanterv azon kívánalmának, hogy: » a hangjegynyomás célszerűen tagolt, éles, tiszta és nagyméretű legyen.« Szóval *Erödi* a saját jó nevéhez méltó, derék munkát végzett a főváros iskoláinak épen annak a tárgyának érdekében, amely eddig a legszegényebb, legárvább, legelhagyatottabb volt.

Pártoljuk a hazai ipart!

Vegyünk magunk és vétessünk tanítványainkkal hazai gyártmányú író- és rajz-eszközöket!

VEGYESEK.

Tanítói jubileum. Az I. ker. várbeli elemi iskola tanítótestülete szép ünnepélyt rendezett június 9-én délután igazgatója *Farkas József* 25 éves tanítói jubileuma alkalmából. A családi szűk keretben tervezett ünnepélyen a közélet kitünőségei, az iskolaszék teljes számban, fővárosi igazgatók és tanítók, tanítóegyesületek képviselői és szülők igen nagy számmal jelentek meg. Az iskolaszék nevében *Kasics Péter* elnök, a tantestület részéről *Vaskó Bertalan*, a szülők nevében *Rosner Ferenc* üdvözölték a jubilánst. Szép beszédekben szólottak az ünnepelt érdemeiről: *Nagy László* az országos bizottság nevében, *Padányi Andor* tanfelügyelő, *Póra Ferenc*, *Hortobágyi Antal*, *Sziklay Béla*, *Hajós Mihály* és *Bárány Zsigmond*. A tantestület egy művészi értékű emléktárggyal lepte meg az ünnepeltet. *Farkas József* hosszabb beszédben meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért. Este 80 terítéki társasvacsera fejezte be az ünnepélyt.

A budapesti (budai) tanítóegyesület június hó 7-én tartotta nyári közgyűlését a Margit-körúti elemi iskolában. *Konczek Lajos* elnök szép beszéd kíséretében egy árvaalap létesítésének szükségességét fejtegette, melynek célja: gondoskodni azokról, kik szülőföldön árva és kellő gyámolás nélkül néznek majdan szembe az élettel. A közgyűlés többek hozzájárulása után az árvaalap alapításának szükségességét kimondta és az alapszabályzatát elfogadta. Ezután *Ispánovits Sándor* (vendég) tartott érdekes fölolvast az északi országok szőlő-intézeteiről. Az északi országokban a kézügyességet, úgymond, nem kenyérkereseti célból karolták fel és tanítják, hanem főképen nevelő hatásánál fogva. A női slöjdképző-intézet történetének elmondása után tüzetesen ismerte az intézet beosztását, az abban divó rendet, a tanfolyamokat, melyeket külföldi hallgatók részére rendeznek s azt a hatást, melyet ez intézet működése az európai nagyobb városokban létesített hasonló tanfolyamok irányítására gyakorol. Végül örvendetesen vette tudomásul a közgyűlés, hogy az egyesület vagyona immár meghaladja az 21 ezer koronát.

Az új tanterv életbeléptetése ügyében a közoktatási miniszter körrendeletet küldött a tanfelügyelőségekhez. A rendeletben a miniszter kijelenti, hogy örömmel szerzett tudomást arról, hogy a tanítói kar az iskolában is s az irodalomban is foglalkozott az új tantervvel s a hozzá való utasítással, mert ilyenképpen teljesen fölkészülve találja az új rend életbeléptetése. Mivel most még nagyon kevés iskolakönyv van készben azokból, amelyek az új terv szerint készülnek, a tanítóknak egyelőre a hozzá való utasításhoz kell igazodniok. Ez az utasítás nemcsak biztos útmutató a tanterv végrehajtására, hanem meghatározza az iskola szellemét is és utasításokat ad a kezdet nehézségeinek leküzdésére. Különös figyelmébe ajánlja a miniszter a tanfelügyelőknek a magyar nyelv tanításáról szóló részét a tantervnek s azt a követelést, hogy minél kevesebbet grammatizáljon a tanító. Olvastatni kell a fiukkal, az olvasmányokat behatóan tárgyalni és arra törekedni, hogy irodalmunk kincseit megismerje a tanuló. Végetűl figyelmezteti a miniszter a tanfelügyelőket és a tanítókat az új tantervnek arra az irányelvére, hogy a népiskolát meg kell óvni az egyoldalúságtól és valóban a nép iskolájává tenni. Vezércsillagai legyenek. úgymond, melyek fénye soha el ne halványodjék a növendékei előtt: Isten, Haza, Király, Munka. Istenben lássa minden emberi javának őret. Király és haza legyen polgári erényeinek összefoglaló gondolata. A munkában lássa földi boldogulásának biztos útját. Ha a népiskola ebben az irányban neveli növendékeit, akkor hozzájárul a nemzeti erő, a nemzeti erkölcs, a nemzeti műveltség föntartásához és öregbítéséhez.

Az iskolafelügyelet kérdése Németországban. A német birodalom katolikus tanítószövetségének a minapában volt a XII. közgyűlése, amelynek egyik tárgya volt az iskolafelügyelet kérdése. A vezetőség azon mesterkedett, (mint ez máshol is megszokott történni,) hogy ez a »kényes« kérdés lekerüljön a napirendről, De ez nem sikerült. Két előadó közül az egyik a mostani állapottal meg volt elégedve, az egyházi felügyelet fentartását kívánta. A másik előadó azonban ezt a tanító működéséhez méltatlannak mondta. Ezt az elavult, régi állapotot dogmatikus szempontból sem tartja indokolhatónak. Semmi szín alatt sem lehet megengedni, hogy a papság

gyakoroljon felügyeletet a tanítás felett. Egyedül az az igazságos és megengedhető, hogy tanítók fölött tanítók gyakorolják a felügyeletet. (A magyar tanítás ennek az igazságnak a hangoztatásában egy pár tiz esztendővel megelőzte a franciaverő schülmajstereket. Szerk.) A felszólalók szintén ezt az álláspontot hangoztatták. Határozatot azonban nem hoztak, mert az »óbrígeit« a német kollégákra nagyon veszedelmes egy portéka. De határozat nélkül is nyilvánvaló lett, hogy a gyűlés nagy többsége ezen az állásponton van. Talán majd minálunk is megvalósul valamikor ez a kívánság, ha már a németeknek meglesz, s valamelyik közköltés szomszédába ránduló »pedagógus«-unk haza hozza a »művelt külföld« vívmányaképen.

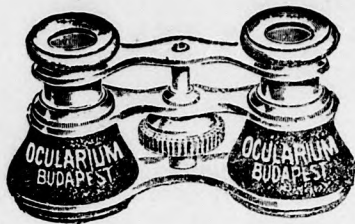
— **Tanítógyűlés.** A Beregvármegyei Általános Tanítóegyesület ez évi rendes közgyűlését folyó hó 28-ikán délelőtt 9 órakor *Munkács*-on a városház tanácstermében fogja megtartani. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. A tanítóegyesület három évi működéséről jelentés. 3. A tankönyvek megválasztása tárgyában a választmány indítványa. 4. A tanítástervek és órarendek megállapítása. 5. Földes G. »Tanítók« törvénye című művének ismertetése és esetleges módosítása. Előadó: *Balajthy István*. 6. Melyek azon jelenségek, amelyek a magyar érület terjesztését, vagy nem terjesztését mutatják a társadalomban és az iskolában s mik a teendők ezek fejlesztése céljából. Előadó: *Kecseih Gyula*. 7. A beérkezett pályamunkáról jelentés s a jutalom odaitélése. 8. Indítvány a könyvtár gyarapítása tárgyában. 9. A Halász-alap megvizsgálásáról jelentés. 10. Jelentés a tanítóegyesületi pénztár vizsgálatáról. 11. Általános tisztújítás. 12. Az évi költségvetés megállapítása. 13. Indítványok.

Állandó műkedvelői kiállítás. Mozgalom indult meg az amatőrök állandó kiállításának létesítése céljából. Mint értesülünk, a jótékony célú kiállítás iránt műkedvelői körökben élnék érdeklődés mutatkozik. A szervező-bizottság most küldi szét prospektusait és felhívja mindazokat, akik a kiállításon részt venni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb május hó 15-ig az »Állandó Műkedvelői Kiállítás« szervező-bizottságához (Budapest, Vas-utca 15/a) jelentsék be. A kiállításon részt vehetnek mindazok, akik olaj-, aquarell-, porcellán- és üvegfestészet, a kréta-, szén- és tusrajz, a szobrászat, a fa- és bársony-égetési, a fényképezési munkák egyikével — nem hivatás-szerűleg — foglalkoznak.

— **Drágakötermő növények.** A Flippi-szigeteken érdekes természeti csoda nyomára jöttek. Ott ugyanis oly növények vannak, amelyek értékes drágaköveket választanak ki. Így pl. a bambusz nád szárában egy, az opálhoz hasonlatos követ találtak, amely azonban jóval értékesebb amannál, mert hogy sokkal ritkább. Több ezer bambuszszár megvizsgálásánál csak egy egy ily zöldes színbe játszó rózsaszínű követ lehet találni, amelyet »tabasir«-nek neveztek el. A kókuszdió belsejében is találnak olykor megkövesedett fehér anyagot, mely csillogásában a legdrágább gyémánt fényével vetekedik. Ezeket a gyöngyöket olyképpen nyerik, hogy a teljesen érett kókuszdió fehér, szivacszerű belsejét két-három napig a tropikus napon szárítják és azután egy, külön e célra készült gépezet segítségével a még benne lévő anyagot kisajtolják. Az így visszamaradó kásaszerű anyagban találják meg azokat az apró gyöngyszemeket, melyeknek nagysága a gombostűfej és a borsó között váltakozik.

Házasság. *Komlós Ármin* fővárosi kartársunk, a VII. ker. Murányi-utcai iskola tanítótestületének tagja, feleségül veszi *Sátori Margit* kisasszonyt, *Sátori Jakab* úr leányát. Esküvőjük június 24-ikén délben fél 2 órakor lesz a dohány-utcai izraelita templomban. — *Tajthy Aranka* fővárosi kedves kartársunk jun. 23-ikán d. e. 11 órakor tartja esküvőjét *Prazsenka Árpád* úrral a józsefvárosi plébániatemplomban.

OCULARIUM

Telefon
86—28

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS-UTCA 15, FÉLEMELET.

Megfelelő szemüvegek **ingyenes** orvosi rendelése, naponta 9-től 7-ig Márkus dr. úr vezetése alatt. — Szemüvegek és orrcsipetők 3 koronától feljebb.

A legjobb kalapok és úri divatcikkek

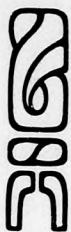
finom kivitelben és jutányos árakban

LUKÁCS ARNOLD

céget ajánlják

Budapesten, Kecskeméti-utca 7. sz.

Angol kemény-kalap 5 koronától. Legjobb puha-kalap 4 koronától. A cég különlegessége: Teljes úri kelengyek 75 koronától kezdve. Tanítók és tanároknak 10% engedmény, havi részletfizetésre is.

Stiller Ignác

kárpitos-mester és bútorkereskedő.

Ajánlja a legjobb és legolcsóbb saját készítményű asztalos- és kárpitos-bútorokat.

Budapest, VII., Garay-u. 44.

Tanítók és tanárok árkedvezményben részesülnek.

Megjelent és forgalomba került a világhírű amerikai **HAMMOND-IRÓGÉP**

TELEFON 92—52

1906. évi legújabb modellje.

TELEFON 92—52

Az általános vélemény szerint: „A XX. század technikai csodája!” Érdeklődőknek készsággel mutatjuk be a gépet és szívesen szolgálunk ismeretével. Kapható kizárólag **Faragó Testvéreknél** Budapest V, Arany-János-utca 8. sz. *Tanintézetek külön engedményben részesülnek.*

Hábel Mátyás

Kitüntette a Ferenc József koronázási jubileumi ösztöndíjjal 1898-ban.

Géza

Kitüntette arany okmánnyal az 1905-ik évi budapesti kiállításon.

üvegtechnikai intézete

a kir. tudományegyetem stb. szállítója

Budapest, Amazon-utca 13. sz.

(szemben az állatorvosi főiskolával).

KÉSZÍT ÉS SZÁLLÍT: mindennemű kémiai és fizikai taneszközöket előadási és búvárkodási célokra, teljes laboratóriumok berendezését, népiskolai alapfelszereléseket, vegyszereket.

○○○

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

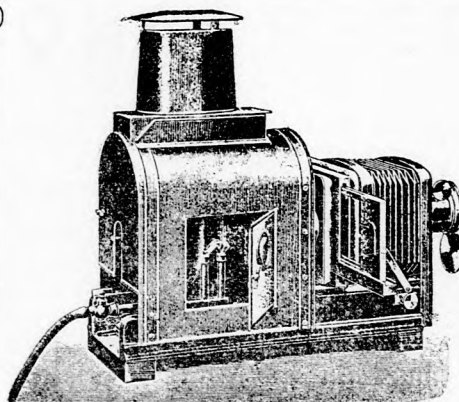
Marx és Mérei

tudományos műszerek gyára

Budapest, VI. ker., Aradi-utca 60. szám.

Telefon 21—06.

Telefon 21—06.

Gyártanak mindennemű **FIZIKAI, KÉMIAI** és **GEOMETRIAI ESZKÖZÖKET**. Teljes népiskolai, fizikai és kémiai felszerelések. **Vetítógépek**
150 koronától 3000 koronáig.

Árjegyzékek és költségvetések díjtalanul és bérmentve.

Ciszoklevél új ipar meghonosításáért és versenyképességért

Legtökéletesebb gyermekápoló-szerek a **VÖRÖS KERESZT**

BABY

Crème { 1 tégely 1 kor. 40 fillér.
1 tubus — kor. 70 fillér.
Hintőpor 1 doboz — kor. 70 fillér.
Szappan 1 darab — kor. 70 fillér.

VÖRÖS KERESZT GYÓGYSZERTÁR BUDAPESTEN, VI., ANDRÁSSY-ÚT 84.
KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN.

„**CONTRATUSSIN BAYER**“

biztos hatású szer számarhurut, gégefő és
bronchial-catarrhus ellen.
Egy palack 1 kor. 40 fillér. 2 korona beküldése
után bérmentve küldi az egyedüli készítő

Népnevelők Könyvtára.

A »Magyar Tanítók Otthoná«-nak tulajdona.

Szerkeszti: PERES SÁNDOR.

A »Népnevelők Könyvtára«-ban eddig megjelent:

Füzet	Korona
1. Komáromy L. Fáy András mint paedagogus	1
2. Schön J. A szocializmus ismertetése	1
3. Somogyi G. Nagy-Britannia közoktatásügye	1
4. Kőrösi H. Paedagogiai Kalauz	1
5. Paeséri K. dr. Quintilianus és Plutarchos	1
6. Peres S. A beszéd- és értelemgyakorlatokról	1
7-9. Pethes J. Gyermekpsychologia	3
10. Mosdóssy I. Félszepségek a nevelésben	1
11. Ribot-Dáni. Az emlékezet betegségei	1
12. Geöcze S. Az akarat nevelése	1
11-14. Krausz S. Herbart-Rein didaktikája	2
15-16. Ember J. Apró emberek tudománya	2
17. Scossa D. Tanulmányútam	1
18. Gönczi F. A gazdasági ismétlő iskolák	1
19. Péterffy S. Francke Ágost	1
20-21. Stepanko A. Vezérkönyv a testgyakorlathoz	2
22-23. Dreisziger F. A népiskolai történet-tanítás mód- szeréről	2
24. Mosdóssy I. Esmény a népiskolában	1
25. Somogyi B. A francia népoktatás jelene	1
26. Dóri S. Zs. Tanulmányok a paedagogiai lélektan köréből	1
27. Kiss Áron dr. Losontzi István életrajza	1
28. Köveskúti J. Az énektanítás módszere	1

KAPHATÓK:

LAMPEL RÓBERT KÖNYVKESEDESE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál

Budapest, Andrassy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

RÖSER JÁNOS

nyilvános tan- és nevelő-intézete

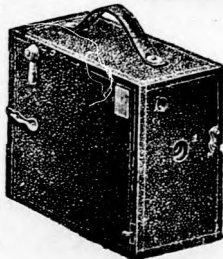
Budapest, VI. ker., Aradi-utca 10. szám.

Ezen intézet alapított 1853-ban. Eddigi tanulók száma 17389. Magában foglalja: **a nevelő-internátust**, melyben vidéki családok fiai teljes ellátást, felügyeletet és nevelést nyernek; **a felső kereskedelmi iskolát**, melynek záró-bizonyítványai az *egyévi katonai szolgálatra* jogosítanak; **a polgári iskolát**, mely egyenjogú és egyenrangú az állami és községi iskolákkal. Értesítést küld és felvilágosítást ad az igazgató

Röser János Budapest, VI., Aradi-utca 10.

Wachtl és Társa

Budapest, IV. ker., Eskü-út 6. sz.

A fényképezési **összes** kellékeinek és rokon szakok raktára. **Kézikamarák, objektívek, szárazlemez-ek, papírok, kartonok és vegyszerek** minden gyártmányból nagy választék. — Fényképezési munkálatok mérsékelt áron és legjobb kivitelben. Sötétkamaránkat vevőink és átutazó amatőrök díjtalanul használhatják. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kapható minden papír- és iskolaszer-kereskedésben.
Árjegyzékkel kívánatra szívesen szolgál
MOIRET F. ÖDÖN Budapest, V., Váci-út 74.

FIGYELEM!

Kiss Ernő és Társa

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 17.

Különlegességi üzlet:

Slöjd szerszám és fölszerelések és fába-
égetési kellékekben.

Fafaragászati, szobrász, mintázó és lomb-
fürészeti szerszámok és különlegességek.

Asztalos, esztergályos, könyvkötő, lakatos,
bognár, kádár, stb. szerszámok.

Butorvasalás és veretek. Épületvasalások.
Háztartási cikkek. Korcsolyák.

E lapra való hivatkozással tessék árjegyzéket kérni.

Magyar nyelven az első nagy kézi atlasz a művelt közönség használatára.

Tessék
árjegyzéket
kérni!

A tudományos művek és napilapok olvasásánál s a napikérdések tárgyalásánál nélkülözhetetlen segédeszköz.

Teljes földrajzi atlasz

a nagy közönség használatára.

Tervezte és rajzolta: **KOGUTOWICZ MANÓ.**

TARTALMA: 68 kilenc-szinnyomású fő- és számos melléktérkép. A térképek nagysága 45 × 32 és 37 × 32, részben 54 × 32 cm.; az atlasz külső nagysága 32 × 22 cm.

Bolti ára díszkötésben 10 korona.

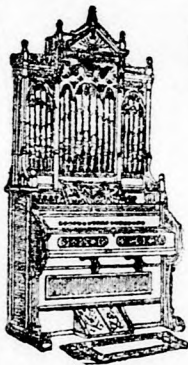
Hozzá való földrajzi kézikönyv Dr. Czirbusz Gézától, 234 illusztrációval egész vászonkötésben 6 korona.

A magyar földrajzi intézet részvénytársaság kiadása Budapest V, Rudolf-rakpart 8. sz.

Ugyanott legújabbán megjelent:

Magyarország vármegyéinek kézi atlasza. 65 térkép. Bolti ára díszkötésben 30 korona.

Mindkét atlasz havi 4 koronás részlet fizetés mellett is megrendelhető.

Reményi Mihály

műhegedű-készítő

a m. kir. zeneakadémia szállítója
Budapest VI, Király-utca 58.

Ajánlja dús raktárát valódi olasz, francia, angol, német és magyar mesterhegedűk, gordonkák és vonókban, legújabb hegedűalakú tokok szolid, finom kivitelben. Gyanták, álltartók, hangjegyalványok a legcélszerűbb formákban.

Quinttisza és tartós hangverseny-húrok, melyeket a legnagyobb művészek, mint *Hubay, Burmester, Grünfeld, Arányi, Geyer Stefi, Vecsey, Földesy, Bürger* tanár urak hangversenyeiken használnak előszeretettel.

SPECIALISTA

vonós-hangszerek készítésében és javításában.

Hangfokozó gerenda, melynek bármely hegedűbe vagy gordonkába alkalmazása által sokkal jobb, erősebb, szebb és kellemesebb hangja lesz. Sikerért kezesség minden egyes hangszernél. Régi hangszerek vétele és eladása a legmagasabb árákig.

Új és régi zongorák, továbbá pianinók nagy raktára.

Képes árjegyzék minden hangszerről külön-külön kérendő.

A »Népnevelők Lapja«-ra hivatkozva 10% engedmény.

Müller Testvérek Budapest.

Magyarország legrégebbi aquarellfesték gyára.

Aquarell-
festékek
gombalakban
tubusokban
és szabadal-
mazott cse-
szekben.

Festék
készletek
izléses olcsó
és finom do-
bozokban.

Folyékony kínai tus, színes kimoszthatatlan tusok, másoló-, író- és színes ténák ragasztószerek stb. a legjobb minőségben.

Orgona-Harmoniumok.

A gyönyörű hang, melyet a világhírű és elismert legjobb gyártmányú amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet. 65 forinttól minden árban kapható.

STOWASSER J.

cs. és kir. udv. hangszergyáros, a m. kir. zeneakadémia, színházak, művészek stb. szállítója

**Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszergyár
Budapest, II. ker., Lánchid-u. 5. sz.**

Továbbá ajánlja saját gyárában készült, elismert legkiválóbb minőségű összes **húros-, vonós- és fúvóhangszereit**, szakértői és feltétlen szolid árak mellett.

Specialista vonós hangszerek készítésében és javításában.

Hangfokozó-gerenda

mely által bármely hegedű, gordonka, beleillesztése után sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer. (Biztos siker.) Hegedűbe **hangfokozó-gerenda** 4 frt. Kezesség minden egyes hangszernél.

Legnagyobb gyár és raktár.

Saját találmányú (Rákóczi) **Tárogató**; általánosan elismert legjobb, mely tökéletes solo hangszerré általában konstruáltatott. Iskolával 30 frttól feljebb.

Árjegyzék minden egyes hangszerről külön, kívánatra bérmentve küldetik.

Kivitel nagyban és kicsinyben.

HORÁNSZKY JÁNOS állat-präparator és tanszerkészítő

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 16. szám.

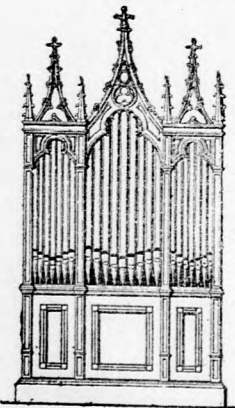
Állatok, madarak tömése, valamint iskolák részére mindenféle állat, madár, növény és minden präparatori tanszerek nagy raktárából legolcsóbban kaphatók.

Árjegyzék tanszerekről és állattömésről ingyen és bérmentve.

ORSZÁGH SÁNDOR

cs. és kir. udv. szállító ☆ orgona- és harmonium-gyáros

RAKOS-PALOTA (Budapest mellett).

Az 1885. évi kiállításon »nagy díszoklevéllel« és »Ferenc József lovagrenddel«, az 1904. évi veszprémi kiállításon arany éremmel kitüntetve, azonkívül számtalan kitüntetés és elismerés. Készít kellemes és tömörhangú, legjobb és legújabb rendszerű orgonákat. Elvállal javításokat és átalakításokat. Kisebb orgonák készletben vannak. Szolid munka és jutányos árak. Az orgonák jóságát mi sem bizonyítja inkább, mint az, hogy a gyár alapítása óta 400-nál több orgona lett megrendelve és elkészítve.

Árjegyzék és részletes tervezet kívánatra díjmentesen küldetik.

Pesti könyvnyomda-részvénytársaság (V., Hold-utca 7. szám)

Szepességi lenipar!

Wein Károly és Társai

vászon- és asztalnemű-gyárosok

budapesti főraktára: **IV., Koronaherczeg-utca 8.** (Harisbazar-épület).

Ajánljuk hírneves szepességi vászon, asztalnemű, törülköző, törő és minden e szakmába vágó gyártmányainkat. Minden darab gyárainkból származó árút ezen védjeggyel látjuk el.

A vall. és közokt. miniszt. által 4828—1905. sz. a. engedélyezve.
A »Szegei Tanszerkiállítás« díszoklevéllel kitüntetve.

Minden tanító

tudja, hogy az olvasás tanítását és tanulását legkönnyebbé teszi a **Péter József** vágsellyei állami isk. igazgató-tanító

fonomimikai vezérkönyve és segédeszközei.

A vezérkönyv ára 1 kor. 60 fill. — Fali tábla (16 drb) 3 kor. — Plehbetű (28 drb) 6 kor. — Szótagos kártya (54 drb) 2 kor. —

Osszesen 12 kor. 60 fillér utánvétellel szétküldi az

Első Galántai Könyvnyomda

Galánta (Pozsonymegye).

Ezer és ezer iskolában fényes eredménnyel bevezetve.
— Utánzatoktól óvakodjunk. —

Hirdetéseket

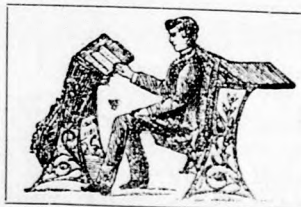
felvesz a kiadóhivatal:

Budapest VII, Óvoda-utca 22,

I. 9. sz.

Feiwel Lipót utódai

Budapest, IX., Ipar-utca 4. szám.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

~~~~~

Mindennemű iskolapadok, iskola- és torna-berendezések, bútor-berendezések és szabad. gyermekpadok gyártása.